

Den smalsporede museumsjernbanen ruller inn på Mariefreds stasjon.

Mariefred Camping ligger ca 3 km fra byens sentrum.

Idyllisk slottsby med sentral stillplass

Gripsholm Slot ligger tett på byens gjestehavn.

Fasaden til Stadshuset fra 1784 var sentral i TV-serien innspilt i Mariefred.

I Kyrkogatan 3 står fortsatt det gedigne Jugendhuset fra 1909. (Foto: Mälarum Fastighet)

T.h.: I Gripsholm Slot kan man vandre rundt på egen hånd eller bli med på guidede visninger for å beundre gedigent slottsinteriør.

MARIEFRED I SVERIGE

Ved slottet ligger Orangeriet med sin urtehage. Her kan man slappe av mens spennende dufter pirrer luktesansen.

Også ender blir tatt godt vare på i Mariefred. Her har de fått sitt eget hus på en liten holme nær sentrum.

I forkant av våre Stockholms-besøk stanser vi gjerne for en overnatting i den idylliske småbyen Mariefred ved Mälarens bredd, en kort tur fra hovedstaden. Selv om man kan kjøre direkte til storbyen uten opphold, er det greit med en pust i bakken innen man kaster seg ut i det pulserende storstadslivet.

TV-serien "Livet i Fagervik" ble stort sett spilt inn i denne lille byens trange gater og omegn. I flere svenske filmer er den gamle trehusbebyggelsen her brukt ved utendørsopptak. Steder man kjenner fra film og TV, er det moro å oppsøke i virkeligheten. Og i Mariefred blir man ikke skuffet. I tillegg til de idylliske husene, troner et slott på motsatt side av gjestehavnen, og nær den var det tidligere en ställplass sentralt i småbyen, men denne er nå flyttet noen hundre meter til "Solvändan" som er bedre

egnet for større bobiler. Der finnes det noen plasser med el og vann og tilgang til servicehuset ved gjestehavnen.

Alt ligger bare noen steinkast fra jernbanestasjonen for den smalsporede museumsbanen med et sidespor ned til den nostalgiske dampbåten "Mariefred" som seiler turer inn til hovedstaden i sommerhalvåret. Det eneste som mangler er en politimester Bastian, for da ville byen på det nærmeste vært en Kardemommeby i virkeligheten. Mariefred er en del av storkommunen Strängnäs med ca. 35.000 innbyggere hvorav knapt 4.000 bor i slottsbyen.

Mariefreds historie skriver seg fra 1370-tallet da det ble

Restauranten Slotspaviljongen ligger tett på jernbanestasjonen, kun adskilt av en minigolfbane. (Foto: Helena Sandberg).

Lukseriøst inventar i Gripsholm slott.

Skogsstien er forbundet med Strandpromenaden hvor Mariefreds kirke troner i bakgrunnen. (Foto: Turistkontoret).

Strandstien mellom sentrum og campingplassen slinger seg gjennom skogen langs Mälarens strand.

Dampbåten S/S Mariefred ankommer ångbåtsbryggen i Mariefred. (Foto: Mariefred Turistkontoret)

bygget en borg på Gripsholmen som i Gustav Vasas tid ble til et slott. I våre dager huser slottet den svenske statens portrettsamling med ca. 5.000 portrettmalerier fra 1500-tallet frem til vår tid hvor Astrid Lindgren, Olof Palme og Ingemar Bergman samt medlemmene i Abba har fått en fremtredende plass blant de portretterte.

Byens navn skriver seg fra 1493 da byggingen av et kloster ble innledet på en odde ut mot Mälaren. Det fikk navnet Pax Mariae som er latinsk for Marias fred. Dette ga etter hvert navn til landsbyen som vokste opp rundt slottet og klosteret. Også dampbåten som seiler til og fra Stockholm over Mälaren i helgene under sommerhalvåret kalles for "S/S Mariefred". Turbåten hadde sin første seilas i 1903, og blir fortsatt drevet av den originale dampmaskinen. Veteranbåten har sin faste plass ved dampbåtsbryggen sydøst i havneområdet, hvorfra det har vært regulær båttrafikk siden 1875 med forskjellige fartøy de første årene.

Ønsker man å ta en rundtur fra Mariefred med dampbåten bør man beregne en overnatting i Stockholm, da avgangen fra Mariefreds havn er sent på ettermiddagen med retur fra Stockholm neste formiddag. En slik tur uten overnattingen koster S.kr. 330,-. For ytterligere 70 kroner kan man bli med lokaltoget fra Stockholm til Läggesta. Derfra reiser man med den smalsporede museumsbanen trukket av damplokomotiv inn til Mariefred. Her kan man alternativt velge plass på 1., 2. eller 3. klasse i veteranvognene der toget snirkler seg frem gjennom vakker natur i form av gamle eiketrær. Er man heldig dukker et dådyr opp tett på jernbanelinjen mens toget passerer Hjorthagen, hvor det også er en holdeplass. Området har vært kongelig jaktterreng siden 1600-tallet, og er det eneste gjenværende av sitt slag i Sverige. Nå er det blitt naturreservat og er et populært rekreasjonsområde for folk flest. I juli hvert år arrangeres Bellman-dagene i Hjorthagen.

MARIEFRED I SVERIGE

Turistkontoret er gjerne behjelpelig med forslag til en slik rundtur samt tolke de forskjellige tidtabellene, forteller turistansvarlig Anette Lilja som tilføyer at billetter enklest kjøpes ombord eller på jernbanestasjonen, da turistkontoret ikke har mulighet til å forestå billettsalg eller bookinger. – Men vi hjelper til med råd og planlegging så godt vi kan, avslutter Lilja vår samtale som med dette viser at i Mariefred er man opptatt av å ta vare på sine gjester.

Den gamle jernbanestasjonen midt i byen er vel verdt et besøk for å kunne oppleve de fascilerter fordums reisende ble tilbudt i sin tid. I den betjente billettluken kan man kjøpe gode gammeldagse billetter i solid kartong for reisen til Läggesta hvor det også er en nostalgisk stasjon med forbindelse til regiontoget mot Stockholm. I Mariefredstasjonens gamle lagerbygning finnes også et museum viet til historien om de svenske smalsporede jernbaner.

Har man derimot etablert seg i Stockholm kan man gå om bord i dampbåten ved rådhuskaiaen og bli med på en dagstur til Mariefred tur/retur med veteranbåten over Mälaren i løpet av formiddagen, for så å nyte noen timer i byen innen returen utpå ettermiddagen.

Uansett hva man velger å gjøre bør tid til et besøk på Gripsholm slott bakes inn i planene. Slottet preges av de fire hjørnetårnene, hvert med sin egen historie: Fängselstornet har huset flere internerne svenske konger med deres familier. Teatertornet som tidligere kaltes kyrktornet innen slottskapellet måtte vike plass, da kong Gustav III innredet en imponerende teatersal i tårnet mot slutten av 1700-tallet. Dette gir et innblikk i hvordan kongeligheter moret seg med teateroppsetninger i gamle dager. Siden Gustav Vasas tid har slottet fungert som enkesete for en rekke svenske dronninger.

Vil man kombinere besøket i byen med en nostalgisk lunch, anbefales Gripsholm Vårdshus som er Sveriges eldste vertshus med aner fra 1609. Derfra er det utsikt mot Mälaren og slottet. Slottspaviljongen med sin uteservering sentralt i parken mellom slottet og bykjernen er også et populært serveringssted, ganske nær gjestehavnen som har servicehus bobilturister ved ”Solvändan” kan benytte.

Ønsker man heller en tradisjonell campingplass, tilbys det hos

Gripsholms vårdshus er Sveriges eldste vertshus. (Foto: Wikipedia; Janders).

Mariefreds Camping ca. 3 km fra sentrum.

Stasjonen for den smalsporede museumsjernbanen.

Derfra kan man følge en gang- og sykkelsti gjennom skogen langs Mälaren inn til sentrum. Flere steder langs stien og ved campingplassen er det tilrettelagte områder med badestrender for de som ønsker seg en frisk dukkert i innsjøen. Under en vandring i byen dukker Bellmangården opp i krysset mellom Djurgårdsgatan og Långgatan. Her bodde Sveriges nasjonalskald Carl Michael Bellman under sin periode i slottsbyen, hvor han skrev ”Fridmans epistel” om sine inntrykk fra Mariefred.

Andre interessante besøksmål i Mariefred er selvfølgelig kirken som dominerer bybildet, og står der den opprinnelige klosterkirken ble etablert allerede i 1504. I krysset hvor Källargränd og Kyrkogatan møtes ligger Jugendhuset med sin spesielle arkitektur. Her har det tidvis blitt drevet hotell og pensjonat selv om det opprinnelig ble bygget som privathus i 1909.

Følger man Kyrkogatan mot det sentrale Rådhusorget setter det ærverdige rådhuset i gustaviansk stil sitt preg på torgområdet. Her finner man byens bibliotek og turistkontor. Denne spesielle bygningen fra 1784 var fasade til advokatkontoret i TV-serien ”Livet i Fagervik”.

Et besøk i Mariefred kan lett fortone seg som en tidsreise i nostalgis ånd. Selv om vi har besøkt byen

noen ganger, viser det seg å være steder vi kunne ha fordypet oss mer i enn det vi har rukket til nå. Reiser man i bil er det heldigvis lett å vende tilbake til steder for å oppleve attraksjoner og severdigheter man har oversett tidligere, og som har havnet på glemmelisten i påvente av et nytt besøk. Mariefred er en by vi gjerne vender tilbake til for å utforske nøyere.

Fra Gripsholm Slots borggård.

Den nostalgiske Ångbåtsstasjon.

Tekst og foto: Torodd Lie

Nyttige linker:

www.strangnas.se/turism
www.mariefredscamping.se/
www.mariefredsmarina.se/